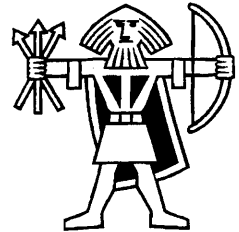
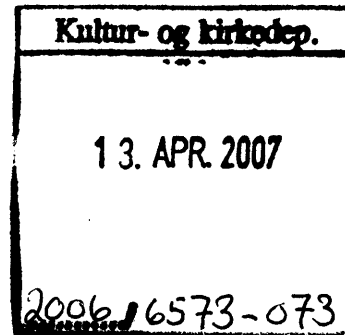

Ullensaker kommune

Ullensaker bibliotek

Det kongelige kultur-og kirkedepartement
Postboks 8030
0030 OSLO

Vår ref: (Oppgis ved svar)
2007/521-3

Deres ref:

Dato
11.04.2007

HØRINGSNOTAT - "BIBLIOTEKREFORM 2014"

Det vises til mottatt høringsbrev angående bibliotekutredningen "Bibliotekreform 2014".

Bibliotekutredningen er vurdert med en uttalelse i Ullensaker kommune. Uttalelsen ble behandlet i Hovedutvalg for Skole, Barnehage og Kultur i kommunen den 14. mars 2007. Et enstemmig hovedutvalg ga sin tilslutning til høringsuttalelsen som er knyttet til dette brevet som vedlegg.

Med hilsen

Eli Wilhelmsen
Biblioteksjef
Direkte telefonnr: 66108200

Vedlegg: saksutskrift med høringsuttalelse

Besøksadresse Rådhuset, Furusetgt. 12 2050 JESSHEIM Servicetorget Åpningstid: 8.00-15.55	Postadresse Postboks A, 2051 JESSHEIM	Telefon 66 10 80 00 Telefaks 66108001	Bankkonto - kommunen 1606 10 39000 Bankkonto - skatt 7855 05 02355	Org.nr. 933 649 768	E-post postmottak@ullensaker.kommune.no Internett: www.ullensaker.kommune.no

SAKEN GJELDER

Kultur- og kirkedepartementet har sendt ut høringsutredningen "Bibliotekreform 2014". Utredningen er utført av ABM-utvikling på oppdrag fra Kultur- og kirkedepartementet og Kunnskapsdepartementet og omhandler et samlet bibliotekfelt i tråd med premisser lagt til grunn i St.meld.nr.48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2015. Utredningen foreslår en total bibliotekreform som skal være gjennomført innen 2014.

GENERELLE KOMMENTARER

Utredningen Bibliotekreform 2014 består av to deler:

- Del I : Strategier og tiltak
- Del II : Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur.

Den er godt fundamentert i offentlige og faglige dokument utkommet de senere år, innen et stort fagfelt. ABM-utvikling har gitt ut flere delrapporter i tilknytning til utredningen, og mange faglige instanser har vært involvert i utredningsarbeidet.

Med bred deltakelse i utredningsprosessen og grundig researcharbeid har utredningen et solid fundament. Gjennomtenkte, realistiske og framtidrettede synspunkter og holdninger preger utredningen. Den omhandler mange ulike aspekter, har klart å fange opp uttalte tanker og behov innenfor både folke- og fagbiblioteksektoren, samtidig som den er helt i tråd med tendenser i tiden og viser åpenhet overfor utvikling på alle områder. Den ser også hele biblioteksektoren i et helhetsperspektiv, først og fremst med tanke på brukerbehovene og også på gode samarbeidsløsninger lokalt, regionalt og nasjonalt.

Bibliotekreform 2014 fokuserer på tre målområder:

1. Innhold og tjenester
  - Utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester
  - Fremme bibliotekene som ressurs for læring, for kultur- og litteraturformidling og som bidragsyttere til integrering og kulturelt mangfold.
2. Struktur og organisering
  - Gjennomføre en reform av bibliotekstrukturen (konsolidering) gjennom å styrke bibliotekene, kompetansemiljøene og videreutvikle det fysiske biblioteket
3. Kompetanse og forskning
  - Styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren

Alle tre målområdene ses i lys av bibliotekene som samfunnsaktører - i dag og i fremtiden. Alle målområdene inneholder mange forslag til konkrete tiltak, og settes også i sammenheng med en forestående revidering av lovverket.

KOMMENTARER TIL DE ENKELTE FORSLAGENE I HØRINGSBREVET

Felles nasjonale digitale tjenester

I utredningen sies det at det er et politisk mål at innbyggerne i Norge skal ha lik tilgang til kultur- og kunnskapskilder. Videre sies det at bibliotekene skal ivareta kulturelt mangfold, sosial inkludering og universell utforming. Bibliotekene er i dag godt i gang med den generelle digitaliseringsprosessen som preger samfunnet. En videreutvikling av dagens bibliotekstjenester vil være avhengig av kontinuerlig oppfølging i arbeidet med og fornyelse av slike tjenester. Bibliotekenes rolle som en del av et nasjonalt digitalt nettverk med tilgang til kultur-, informasjons- og kunnskapsressurser understrekes.

Ullensaker kommune støtter generelt utredningens synspunkter på dette området og ser klart verdien av felles løsninger og ulike former for samarbeid mht god, kostnadseffektiv og framtidsrettet tjenesteyting. Med tjenesteyting menes i denne sammenheng digitalisering av innhold og nettbaserte tjenester for å videreutvikle bibliotekene som læringsarena, fokusere på kulturformidling, samt aktivt styrke bibliotekene som arena for integrering og mangfold.

Norgesbiblioteket

Utredningen lanserer et nytt begrep – Norgesbiblioteket. Det sies i del I side 14 at det er ”navnet på det samarbeidende biblioteknettverket som skal bli sterkere gjennom realiseringen av de strategier og tiltak som foreslås i Bibliotekutredningen”. Norgesbiblioteket tenkes realisert gjennom satsninger innenfor de alle tre ovennevnte målområdene. I tillegg til uttalelser angående et norsk digitalt bibliotek, se forrige punkt; bes det spesielt om uttalelser knyttet til konkrete forslag om endret biblioteklov og organisatorisk reform i form av konsolidering innen folkebiblioteksektoren som virkemidler, spesielt innenfor punktet om Struktur og organisering.

Konsolidering

Konsolidering vil innebære en organisatorisk reform der små bibliotek slås sammen til større bibliotek eller gjøres til avdelinger under et større hovedbibliotek. Det foreslås en konsolidering av biblioteksektoren lik den som nylig er foretatt innen museumssektoren. Hensikten er å oppnå en styrket biblioteksektor gjennom koordinering av ressursene i større bibliotek med bredere kompetansemiljø, utvikling av mer effektive arbeidsmetoder og bedre bibliotek tjenester. Konkret foreslås det at de bibliotek som har færre enn 5 årsverk i dag, må konsolideres med bibliotek i andre kommuner. Man tenker seg et godt kjernetilbud gjennom et godt hovedbibliotek, filialer, bokbusser og andre distribusjonssteder. Videre sies det at et konsolidert bibliotek kan bestå av et felles hovedbibliotek der de tidligere små kommunale hovedbibliotekene er filialer eller avdelinger knyttet til hovedbiblioteket.

Konsolidering av bibliotekene kan ses på som en generell styrking av det totale tjenestetilbudet. Mange små kommuner har i dag ikke fagutdannet biblioteksjef, hvilket er påkrevd i følge lov om folkebibliotek. En konsolidering vil bety at små bibliotek blir en del av en større helhet med faglærte bibliotekansatte, bredde i kompetanse og generell deltakelse i et fagmiljø. Det vil videre kunne bety kostnadseffektiviserende løsninger, da mange oppgaver vil kunne utføres sentralt. Spesialisering og deling av kompetanse på avdelingene med positiv benyttelse for hele fellesskapet, vil være mulig.

Biblioteket som fysisk møteplass

I utredningen legges det vekt på biblioteket som fysisk møteplass, og at dette skal videreutvikles. Det er viktig å understreke denne betydningen av biblioteket i lokalsamfunnet. I et samfunn som blir mer og mer digitalisert og med kommunikasjon basert på elektroniske tjenester, samt den sterke rollen som kjøpesenterkulturen har fått, er det grunn til å fundamentere og satse på folkebibliotekene som møteplass og aktiv samfunnsaktør. Vi lever i et opplevelses- og kunnskapssamfunn der demokratiske verdier og ytringsfrihet står sterkere i fokus enn noensinne. Bibliotekenes rolle i en slik sammenheng bør ikke svekkes, snarere tvert i mot. Ikke minst bør dette også ses i lys av økende kulturelt mangfold, integrering, universell utforming og det å gi alle innbyggere like muligheter til aktiv samfunnsdeltakelse. En konsolidering av folkebibliotekene kan derfor også foretas rent fysisk ved å flytte/etablere dem der folk ferdes, for eksempel til kjøpesenter, butikk, skoler, idrettshall, velhus, kulturhus, rådhus, kaffebar og bensinstasjon. Dette med utgangspunkt i biblioteket som arena for opplevelse, læring, inspirasjon til egenaktivitet eller bare et sted å være.

Revidering av lovverk

Et av virkemidlene for å få gjennomført en ny nasjonal bibliotekpolitikk som vurderes i utredningen er en nødvendig revidering av eksisterende lovverk. Det må være en relasjon mellom lovverk og faktisk og framtidig situasjon. Fra og med 1985 har kommunene hatt det faglige og økonomiske ansvaret for kommunal folkebibliotekdrift i tråd med rammer i lovverket. I dag er bibliotekloven normativ, d.v.s. den beskriver en ønsket situasjon. Den er ikke rettighetsbasert for enkeltindividet, d.v.s. stadfester ikke bibliotek tjenester som en rett enkeltindividet har. En normativ vs. en rettighetsbasert biblioteklov vurderes i utredningen.

En rettighetsbasert lov ses i lys av mange andre rettighetsbaserte lovpålagte tjenester i samfunnet, bl.a. i sammenheng med lover i tilknytning til hele utdanningssystemet, velferd og lokalt selvstyre. Et betimelig spørsmål er om lokal variasjon vil være forenlig med standardisering av verdier og tjenester, likhet og likeverd. I norsk samfunnsutvikling går utviklingen mer og mer i retning av individbaserte rettigheter. Dette styrker selvfølgelig hver enkelts muligheter, uavhengig av forutsetninger, til et godt og fullverdig liv og aktiv samfunnsdeltakelse. En rettighetsbasert lov vil imidlertid kunne bety store lokale ulikheter, avhengig av bibliotekeiernes økonomi og prioriteringer. Det er lite som tyder på at det vil skje endringer i kommunenes inntektssystem av positiv art for kommunene i overskuelig framtid. Et rettighetsbasert samfunn vil bety fortsatt økt fokus på kreative og nye samarbeidsformer. Videre vil en biblioteklov fundamentert på individuelle rettigheter kunne føre med seg en forskyving av fokus på bibliotekets tjenester og aktiviteter, dvs økonomiske prioriteringer.

I arbeidet med revidering av lovverket understrekes følgende bestemmelser som viktige:

- Videreføre gratisprinsippet
- Videreføre formålsparagraf i dagens lovgivning
- Sikre like muligheter for alle til aktiv samfunnsdeltakelse
- Stille krav til fagkompetanse for de ansatte

Det forutsettes at det i en lovrevidering vil innarbeides konkrete krav til tjenesteytelse og organisering av hele området, samt muligheter til fleksible løsninger i tråd med generell utvikling. Ny lov bør sette krav til og standarder for likeartede tjenester for alle innbyggere, dvs en kombinasjon av nasjonale standarder og individuelle behov. Det kan være fornuftig å se på lovgivningen på området i de andre nordiske landene for utvikling av eget lovverk.

Kompetanseutvikling for ansatte

Den norske bibliotekvesenet har gjennomgått store endringer de senere år med mange nye tilbud og oppgaver som krever både videreutvikling av eksisterende kompetanse og helt ny kompetanse. Utredningen er framtidsvisjonær. For å imøtekomme tanker om nye egne tjenestetilbud også i samarbeid med andre fagområder, er det nødvendig med en åpen holdning til utvikling av egen kompetanse og stadig vurdering av hvilken kompetanse biblioteket ønsker og trenger. Med dette menes en strategiplanlegging av kompetanseutvikling, både innenfor eget fagområde og i tilgrensende samhandlende fagområder (som for eksempel skolebibliotek, markedsføring, nettbaserte oppgaver, journalistikk, forskning).

KONSEKVENSER FOR ULLENSAKER KOMMUNE

Innhold og tjenester

Ullensaker bibliotek er nytt, moderne og i forkant av bibliotekutvikling. Mange av aspektene som utredningen berører er allerede innarbeidet i bibliotekets policy, for eksempel regionalt

samarbeid, kompetanseutvikling, samfunnsengasjement, integrering og elektronisk videreutvikling. Biblioteket er blant de store i Norge og en pådriver i regional bibliotekutvikling. Bibliotekreform 2014 inneholder mange synspunkter og konkrete forslag til tiltak. Disse vil ikke bety radikale endringer og utfordringer for Ullensaker bibliotek. Ut fra den utvikling biblioteket allerede er inne i, vil det være helt naturlig at Ullensaker bibliotek deltar aktivt videre i prosessen.

Norgesbiblioteket - økonomi

Konsekvensene for Ullensaker bibliotek vil være av økonomisk art. Et norsk digitalt bibliotek innenfor det foreslåtte nye Norgesbiblioteket vil bety videre satsning på elektroniske tjenester og samarbeidsløsninger. Dette vil medføre investeringer til både utstyr, (maskinvare til selvbetjening, nye medietyper, musikk- og andre avspillingsmuligheter) programvare og medier (for eksempel ebøker). Norgesbiblioteket vil videre medføre økte kostnader til medieflyt, da et biblioteks samlinger i prinsippet står til rådighet for utlån til hele landet. Slike kostnader vil imidlertid påløpe eget bibliotek uansett, uavhengig av den foreslåtte reformen, dersom Ullensaker ønsker å delta i den videre bibliotek- og samfunnsutviklingen.

Konsolidering - økonomi

Ullensaker bibliotek består i dag av hovedbiblioteket på Jessheim og Kløfta filial/avdeling. En bibliotekkonsolidering vil kunne medføre at biblioteket får flere avdelinger, d.v.s. tilsluttes av små bibliotek i regionen. Hvordan dette skal løses økonomisk, vil være avhengig av den regionale/geografiske organiseringen av konsolideringen og en derpå følgende økonomisk fordelingsnøkkel mellom kommunene. Det må påregnes økte utgifter til administrasjon av Ullensaker bibliotek dersom dette gjennomføres.

Ny biblioteklov - økonomi

Sannsynligheten er stor for at en rettighetsbasert biblioteklov vil medføre økte utgifter til bibliotek tjenester for enkeltindividet, særlig sett i sammenheng med utdanningslover og rettighet til livslang læring. Folkebibliotekenes rolle som fagbibliotek for små og store studenter vil kunne få et betydelig større omfang og økte kostnader til både administrering av fjernlån, innkjøp av faglitteratur, samt økte portoutgifter for kommunen. Dette vil kunne medføre en endring av hele tjenestetilbudet.

KONKLUSJON

Ullensaker kommune berømmer det arbeidet som er gjort med utredningen og gir sin tilslutning til Bibliotekreform 2014 med følgende presiseringer:

- Det gis tilslutning til intensjonen om et felles nasjonalt biblioteknettverk – Norgesbiblioteket – og de utviklingstrekk i den forbindelse som skisseres i utredningen.
- En bibliotekkonsolidering bør medføre en varig styrking av kommunenes økonomi.
- Det gis tilslutning til en endring av lovverket under forutsetning av en konsekvensanalyse av mulige kostnader ved en rettighetsbasert lov og ivaretagelse av enkeltmenneskets behov ved en normativ lov.
- Nødvendigheten av en fysisk arena i form av et bibliotek som uformell møteplass i et lokalsamfunn for å ivareta menneskelige behov og bidra til egenutvikling og samfunnsengasjement understrekes.